

KONVENSYEN TENTANG HAK KANAK-KANAK

**PERTUBUHAN BANGSA-BANGSA BERSATU
1989**

Konvensyen tentang Hak Kanak-Kanak

MUKADIMAH

Negara-Negara Ahli bagi Konvensyen ini,

Memandangkan bahawa, menurut prinsip yang diisytiharkan dalam Piagam Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu, pengiktirafan maruah yang ada pada semua umat manusia, serta hak semua umat manusia yang sama dan tak terpisah, merupakan asas kebebasan, keadilan dan keamanan di dunia,

Mengingati bahawa rakyat Bangsa-Bangsa Bersatu telah, dalam Piagam tersebut, menegaskan semula kepercayaan mereka terhadap hak asasi manusia, serta maruah dan nilai manusia, dan berazam untuk menggalakkan kemajuan sosial dan taraf hidup yang lebih baik dengan lebih bebas,

Mengakui bahawa Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu telah, dalam Perisytiharan Hak Asasi Manusia Sejagat dan Waad Antarabangsa tentang Hak Asasi Manusia, mengisytiharkan dan bersetuju bahawa semua orang berhak mendapat segala hak dan kebebasan yang dikemukakan dalamnya, tanpa apa-apa jenis pembezaan, seperti kaum, warna kulit, jantina, bahasa pertuturan, agama, pendapat politik atau pendapat lain, negara asal atau asal usul sosial, harta, keturunan atau status lain,

Mengingat kembali bahawa, dalam Perisytiharan Hak Asasi Manusia Sejagat, Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu telah mengisytiharkan bahawa kanak-kanak berhak mendapat penjagaan dan bantuan khas,

Meyakini bahawa keluarga, sebagai kumpulan asas dalam masyarakat, serta persekitaran semula jadi untuk pertumbuhan dan kesejahteraan semua ahlinya, terutamanya kanak-kanak, seharusnya diberikan perlindungan dan bantuan yang diperlukan supaya keluarga tersebut boleh memikul sepenuhnya tanggungjawabnya dalam komuniti,

Mengakui bahawa kanak-kanak sepatutnya membesar dalam persekitaran keluarga, dalam suasana yang penuh kegembiraan, kasih sayang dan persefahaman, supaya personalitinya berkembang sepenuhnya dan dengan harmoni,

Mengambil kira bahawa kanak-kanak sepatutnya dipersiapkan sepenuhnya untuk menjalani kehidupan sebagai individu dalam masyarakat, dan dibesarkan dengan semangat prinsip yang diisytiharkan dalam Piagam Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu,

terutamanya semangat keamanan, kemuliaan, toleransi, kebebasan, kesamaan dan perpaduan,

Mengingati bahawa keperluan untuk memberikan penjagaan khusus kepada kanak-kanak telah dinyatakan dalam Pengisytiharan Geneva tentang Hak Kanak-Kanak 1924 dan Pengisytiharan Hak Kanak-Kanak yang diterima pakai oleh Perhimpunan Agung pada 20 November 1959, dan diiktiraf dalam Perisytiharan Hak Asasi Manusia Sejagat, Waad Antarabangsa tentang Hak Sivil dan Hak Politik (terutamanya dalam perkara 23 dan 24), Waad Antarabangsa tentang Hak Ekonomi, Sosial dan Budaya (terutamanya dalam perkara 10), serta statut dan instrumen yang berkaitan bagi agensi khusus dan organisasi antarabangsa yang berkenaan dengan kebajikan kanak-kanak,

Mengingati bahawa, seperti yang dinyatakan dalam Pengisytiharan Hak Kanak-Kanak, "kanak-kanak, oleh sebab ketidakmatangannya dari segi fizikal dan mental, memerlukan perlindungan dan penjagaan khas, termasuk perlindungan yang sewajarnya di sisi undang-undang, sebelum dan selepas dilahirkan",

Mengingat kembali peruntukan Pengisytiharan tentang Prinsip Sosial dan Undang-undang berkaitan Perlindungan dan Kebajikan Kanak-Kanak, dengan Rujukan Khas kepada Penempatan Rumah Angkat dan Pengambilan Anak Angkat pada Peringkat Kebangsaan dan Antarabangsa (*Declaration on Social and Legal Principles relating to the Protection and Welfare of Children, with Special Reference to Foster Placement and Adoption Nationally and Internationally*); Kaedah-kaedah Standard Minimum Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu bagi Pentadbiran Keadilan Juvana (Kaedah-kaedah Beijing); serta Pengisytiharan tentang Perlindungan Wanita dan Kanak-Kanak dalam Darurat dan Konflik Bersenjata,

Mengakui bahawa, di semua negara di dunia, terdapat kanak-kanak yang hidup dalam keadaan yang luar biasa sukarnya, dan kanak-kanak tersebut memerlukan pertimbangan khas,

Mengambil kira sewajarnya kepentingan tradisi dan nilai budaya setiap bangsa bagi perlindungan kanak-kanak dan perkembangan kanak-kanak yang harmoni,

Mengakui kepentingan kerjasama antarabangsa bagi memperbaiki keadaan hidup kanak-kanak di setiap negara, terutamanya negara membangun,

Telah bersetuju seperti yang berikut:

BAHAGIAN I

Perkara 1

Bagi tujuan Konvensyen ini, kanak-kanak bererti setiap manusia berumur bawah lapan belas tahun, melainkan, di bawah undang-undang yang terpakai kepada kanak-kanak itu, umur dewasa dicapai lebih awal.

Perkara 2

1. Negara Ahli hendaklah menghormati dan memastikan hak yang dikemukakan dalam Konvensyen ini bagi setiap kanak-kanak dalam bidang kuasanya tanpa apa-apa jenis diskriminasi, tanpa mengira kaum, warna kulit, jantina, bahasa pertuturan, agama, pendapat politik atau pendapat lain, negara asal, asal etnik atau asal-usul sosial, harta, kecacatan, status kelahiran atau status lain kanak-kanak itu atau ibu/bapanya atau penjaganya yang sah.

2. Negara-Negara Ahli hendaklah mengambil semua langkah yang sewajarnya bagi memastikan kanak-kanak dilindungi daripada semua bentuk diskriminasi atau hukuman atas dasar status, aktiviti, pendapat yang disuarakan oleh atau kepercayaan ibu bapa kanak-kanak itu, penjaga kanak-kanak itu yang sah, atau ahli keluarga kanak-kanak itu.

Perkara 3

1. Dalam semua tindakan berkenaan kanak-kanak, sama ada diambil oleh institusi kebajikan sosial awam atau swasta, mahkamah undang-undang, pihak berkuasa pentadbiran atau badan perundangan, kepentingan kanak-kanak hendaklah menjadi pertimbangan utama.

2. Negara-Negara Ahli mengaku janji untuk memastikan kanak-kanak itu diberikan perlindungan dan penjagaan yang diperlukan untuk kesejahteraannya, dengan mengambil kira hak dan kewajipan ibu/bapanya, penjaganya yang sah, atau individu lain yang bertanggungjawab terhadapnya di sisi undang-undang, dan, bagi mencapai matlamat ini, hendaklah mengambil semua langkah perundangan dan pentadbiran yang sewajarnya.

3. Negara-Negara Ahli hendaklah memastikan bahawa institusi, perkhidmatan dan kemudahan yang bertanggungjawab menjaga atau melindungi kanak-kanak mematuhi standard yang diwujudkan oleh pihak berkuasa berwajib, terutamanya dari segi keselamatan, kesihatan, bilangan dan kesesuaian kakitangannya, dan penyeliaan berwajib.

Perkara 4

Negara-Negara Ahli hendaklah mengambil semua langkah perundangan dan pentadbiran, dan langkah lain, yang sewajarnya bagi melaksanakan hak yang diiktiraf dalam Konvensyen ini. Berhubung dengan hak ekonomi, sosial dan budaya, Negara-Negara Ahli hendaklah mengambil langkah tersebut dengan menggunakan, semaksimum mungkin, sumbernya yang ada dan, jika perlu, dalam rangka kerjasama antarabangsa.

Perkara 5

Negara-Negara Ahli hendaklah menghormati tanggungjawab, hak dan kewajipan ibu bapa atau, jika berkenaan, ahli keluarga luas atau komuniti seperti yang diperuntukkan oleh adat resam tempatan, penjaga sah atau orang lain yang bertanggungjawab terhadap kanak-kanak itu di sisi undang-undang, untuk memberikan, dengan cara yang selaras dengan keupayaan kanak-kanak itu yang sedang berkembang, arahan dan bimbingan yang sewajarnya dalam penggunaan, oleh kanak-kanak itu, hak yang diiktiraf dalam Konvensyen ini.

Perkara 6

1. Negara-Negara Ahli mengakui bahawa setiap kanak-kanak mempunyai hak untuk hidup.
2. Negara-Negara Ahli hendaklah memastikan, semaksimum mungkin, kemandirian dan perkembangan kanak-kanak.

Perkara 7

1. Kanak-kanak hendaklah didaftarkan dengan segera selepas dilahirkan dan mempunyai hak, sejak dilahirkan, untuk diberi nama, hak untuk memperoleh kerakyatan dan, sedapat mungkin, hak untuk mengenali dan dijaga oleh ibu bapanya.
2. Negara-Negara Ahli hendaklah memastikan hak ini dilaksanakan menurut undang-undangnya dan obligasinya di bawah instrumen antarabangsa yang berkaitan dalam bidang ini, terutamanya jika tanpa hak ini, kanak-kanak itu tidak bernegara.

Perkara 8

1. Negara-Negara Ahli mengaku janji untuk menghormati hak kanak-kanak untuk mengekalkan identitinya, termasuk kerakyatan, nama dan hubungan kekeluargaan, seperti yang diiktiraf oleh undang-undang, tanpa gangguan menyalahi undang-undang.

2. Jika seseorang kanak-kanak tidak diberi, dengan cara yang menyalahi undang-undang, sesetengah atau kesemua elemen identitinya, Negara-Negara Ahli hendaklah memberikan bantuan dan perlindungan yang sewajarnya, dengan tujuan untuk mewujudkan semula identitinya dengan cepat.

Perkara 9

1. Negara-Negara Ahli hendaklah memastikan seseorang kanak-kanak tidak dipisahkan daripada ibu bapanya tanpa kerelaannya, kecuali apabila pihak berkuasa berwibawa, tertakluk kepada kajian semula kehakiman, menentukan, menurut undang-undang dan prosedur yang terpakai, bahawa pemisahan tersebut adalah perlu demi kepentingan kanak-kanak itu. Penentuan tersebut mungkin perlu dibuat dalam kes tertentu, seperti kes yang melibatkan penderaan atau pengabaian kanak-kanak itu oleh ibu bapanya, atau kes ibu bapa tinggal berasingan dan keputusan mesti dibuat tentang tempat tinggal kanak-kanak itu.

2. Dalam apa-apa prosiding menurut perenggan 1 perkara ini, semua pihak berkepentingan hendaklah diberi peluang untuk mengambil bahagian dalam prosiding tersebut dan menyuarakan pandangan mereka.

3. Negara-Negara Ahli hendaklah menghormati hak kanak-kanak yang dipisahkan daripada ibu/bapa atau kedua-dua ibu bapa untuk mengekalkan hubungan peribadi dan berhubung terus dengan kedua-dua ibu bapa secara tetap, kecuali jika ia bertentangan dengan kepentingan kanak-kanak itu.

4. Jika pemisahan tersebut disebabkan oleh apa-apa tindakan yang dimulakan oleh sesebuah Negara Ahli, seperti penahanan, pemenjaraan, pembuangan, deportasi atau kematian (termasuk kematian akibat apa-apa sebab semasa orang itu berada dalam tahanan Negara) ibu/bapa atau kedua-dua ibu bapa atau kanak-kanak itu, Negara Ahli itu hendaklah, apabila diminta, memberi ibu bapa, kanak-kanak itu atau, jika wajar, ahli keluarga lain maklumat penting tentang keberadaan ahli keluarga yang tiada, melainkan pemberian maklumat tersebut akan menjejaskan kesejahteraan kanak-kanak itu. Selanjutnya, Negara-Negara Ahli hendaklah memastikan pengemukaan permintaan seumpamanya tidak, dengan sendirinya, membawa akibat buruk bagi orang berkenaan.

Perkara 10

1. Menurut obligasi Negara-Negara Ahli di bawah perkara 9, perenggan 1, permohonan oleh seseorang kanak-kanak atau ibu bapanya untuk memasuki atau meninggalkan sesebuah Negara Ahli bagi tujuan penyatuan semula keluarga hendaklah ditangani oleh Negara-Negara Ahli dengan cepat, dan secara positif dan berperikemanusiaan. Selanjutnya, Negara-Negara Ahli hendaklah memastikan

pengemukakan permintaan seumpamanya tidak membawa akibat buruk bagi pemohon dan ahli keluarga mereka.

2. Seseorang kanak-kanak yang ibu bapanya tinggal di Negara-Negara yang berlainan mempunyai hak untuk mengekalkan hubungan peribadi dan berhubung terus dengan kedua-dua ibu bapa secara tetap, kecuali dalam keadaan tertentu. Bagi mencapai matlamat itu dan menurut obligasi Negara-Negara Ahli di bawah perkara 9, perenggan 2, Negara-Negara Ahli hendaklah menghormati hak kanak-kanak itu dan ibu bapanya untuk meninggalkan mana-mana negara, termasuk negara mereka sendiri, dan hak mereka untuk memasuki negara mereka sendiri. Hak untuk meninggalkan mana-mana negara hanya tertakluk kepada sekatan seperti yang ditetapkan oleh undang-undang dan yang diperlukan untuk melindungi keselamatan negara, ketenteraman awam (*ordre public*), kesihatan awam atau moral, atau hak dan kebebasan orang lain, dan adalah selaras dengan hak lain yang diiktiraf dalam Konvensyen ini.

Perkara 11

1. Negara-Negara Ahli hendaklah mengambil langkah untuk memerangi pemindahan haram kanak-kanak ke luar negeri dan ketakpulangan kanak-kanak dari luar negeri.

2. Bagi mencapai matlamat ini, Negara-Negara Ahli hendaklah menggalakkan pengikatan perjanjian dua hala atau berbilang hala, atau penerimaan perjanjian sedia ada.

Perkara 12

1. Negara-Negara Ahli hendaklah memberikan jaminan kepada kanak-kanak yang berupaya membentuk pandangannya sendiri bahawa dia mempunyai hak untuk menyuarakan pandangan tersebut dengan bebas dalam semua hal yang melibatkan kanak-kanak itu, dan pandangan kanak-kanak itu diberi pertimbangan yang sewajarnya mengikut umur dan kematangan kanak-kanak itu.

2. Bagi tujuan ini, kanak-kanak itu hendaklah diberikan peluang terutamanya untuk didengari dalam mana-mana prosiding kehakiman dan pentadbiran yang melibatkan kanak-kanak itu, sama ada secara langsung, atau menerusi wakil atau badan tertentu, dengan cara yang selaras dengan peraturan tatacara undang-undang negara.

Perkara 13

1. Kanak-kanak mempunyai hak terhadap kebebasan bersuara; hak ini termasuk kebebasan untuk mendapatkan, menerima dan menyampaikan semua jenis maklumat dan idea, tanpa mengira sempadan, sama ada secara lisan, bertulis atau bercetak, dalam bentuk seni, atau menerusi mana-mana media lain yang menjadi pilihan kanak-kanak itu.

2. Penggunaan hak ini mungkin tertakluk kepada sekatan tertentu, tetapi sekatan ini hanyalah seperti yang diperuntukkan oleh undang-undang dan adalah perlu untuk:

- (a) menghormati hak atau reputasi orang lain; atau
- (b) melindungi keselamatan negara atau ketenteraman awam (*ordre public*), atau kesihatan awam atau moral.

Perkara 14

1. Negara-Negara Ahli hendaklah menghormati hak kanak-kanak terhadap kebebasan berfikir, kebebasan hati nurani (*freedom of conscience*) dan kebebasan beragama.

2. Negara-Negara Ahli hendaklah menghormati hak dan kewajipan ibu bapa dan, apabila berkenaan, penjaga sah, untuk memberikan arahan kepada kanak-kanak dalam penggunaan haknya dengan cara yang selaras dengan keupayaan kanak-kanak itu yang sedang berkembang.

3. Kebebasan untuk menzahirkan agama atau kepercayaan seseorang dengan jelas mungkin hanya tertakluk kepada apa-apa pengehadan sebagaimana yang diperuntukkan oleh undang-undang, dan adalah perlu untuk melindungi keselamatan awam, ketenteraman awam, kesihatan awam atau moral, atau hak dan kebebasan asasi orang lain.

Perkara 15

1. Negara-Negara Ahli mengiktiraf hak kanak-kanak terhadap kebebasan bersatuhan dan kebebasan berhimpun secara aman.

2. Sekatan tidak boleh dikenakan terhadap penggunaan hak ini, selain sekatan yang dikenakan menurut undang-undang dan yang diperlukan dalam masyarakat demokrasi demi kepentingan keselamatan negara atau keselamatan awam, ketenteraman awam (*ordre public*), perlindungan kesihatan awam atau moral, atau perlindungan hak dan kebebasan orang lain.

Perkara 16

1. Tiada seorang pun kanak-kanak boleh dikenakan gangguan arbitrari atau gangguan menyalahi undang-undang terhadap privasi, keluarga, rumah atau surat-menyuratnya, mahupun serangan menyalahi undang-undang terhadap maruah dan reputasinya.

2. Kanak-kanak mempunyai hak untuk dilindungi oleh undang-undang daripada gangguan atau serangan tersebut.

Perkara 17

Negara-Negara Ahli mengakui fungsi penting yang dimainkan oleh media massa dan memastikan kanak-kanak mempunyai akses kepada maklumat dan bahan daripada pelbagai sumber nasional dan antarabangsa, terutamanya maklumat dan bahan yang bertujuan untuk menggalakkan kesejahteraan sosial, rohani dan moralnya, serta kesihatan fizikal dan mentalnya. Bagi mencapai matlamat ini, Negara-Negara Ahli hendaklah:

- (a) Menggalakkan media massa supaya menyebarkan maklumat dan bahan yang memberikan manfaat sosial dan budaya kepada kanak-kanak, dan yang selaras dengan semangat perkara 29;
- (b) Menggalakkan kerjasama antarabangsa dalam penghasilan, pertukaran dan penyebaran maklumat dan bahan daripada pelbagai sumber budaya, nasional dan antarabangsa;
- (c) Menggalakkan penghasilan dan penyebaran buku kanak-kanak;
- (d) Menggalakkan media massa supaya mengambil perhatian terutamanya tentang keperluan linguistik kanak-kanak yang tergolong dalam kelompok minoriti atau orang asli;
- (e) Menggalakkan pembangunan garis panduan yang sewajarnya bagi melindungi kanak-kanak daripada maklumat dan bahan yang memudaratkan kesejahteraannya, dengan mengingati peruntukan perkara 13 dan 18.

Perkara 18

1. Negara-Negara Ahli hendaklah berusaha sedaya upaya untuk memastikan pengiktirafan prinsip bahawa kedua-dua ibu bapa mempunyai tanggungjawab bersama untuk membesarkan dan memastikan perkembangan anak. Ibu bapa atau penjaga sah, mengikut mana yang berkenaan, mempunyai tanggungjawab utama untuk membesarkan dan memastikan perkembangan anak. Kepentingan anak adalah perkara asas yang perlu mereka ambil berat.

2. Bagi tujuan menjamin dan menggalakkan hak yang dikemukakan dalam Konvensyen ini, Negara-Negara Ahli hendaklah memberikan bantuan yang sewajarnya kepada ibu bapa dan penjaga sah dalam melaksanakan tanggungjawab mereka untuk membesarkan anak, dan memastikan institusi, kemudahan dan perkhidmatan penjagaan kanak-kanak dibangunkan.

3. Negara-Negara Ahli hendaklah mengambil semua langkah yang sewajarnya bagi memastikan kanak-kanak yang ibu bapa mereka bekerja mempunyai hak untuk mendapat manfaat daripada kemudahan dan perkhidmatan penjagaan kanak-kanak yang mereka layak nikmati.

Perkara 19

1. Negara-Negara Ahli hendaklah mengambil semua langkah perundangan, pentadbiran, sosial dan pendidikan yang sewajarnya bagi melindungi kanak-kanak daripada semua bentuk keganasan fizikal atau mental, kecederaan atau penderaan, pengabaian atau perlakuan cuai (*negligent treatment*), penganiayaan atau eksploitasi, termasuk penderaan seksual, semasa dalam jagaan ibu bapa, penjaga sah atau mana-mana orang lain yang menjaga kanak-kanak itu.

2. Langkah perlindungan tersebut termasuk, mengikut kewajaran, prosedur yang berkesan bagi mewujudkan program sosial untuk memberikan sokongan yang diperlukan oleh kanak-kanak dan mereka yang menjaga kanak-kanak itu, dan bagi bentuk pencegahan lain, serta bagi pengenalpastian, pelaporan, rujukan, penyiasatan, rawatan dan pengambilan tindakan susulan terhadap kejadian penganiayaan kanak-kanak yang diterangkan hingga kini, dan, mengikut kewajaran, bagi penglibatan kehakiman.

Perkara 20

1. Kanak-kanak yang dibawa keluar dari persekitaran keluarganya buat sementara waktu atau buat selama-lamanya, atau yang demi kepentingannya sendiri tidak boleh dibenarkan berada dalam persekitaran itu, berhak mendapat perlindungan dan bantuan khas yang diberikan oleh Negara.

2. Negara-Negara Ahli hendaklah, menurut undang-undangnya, memastikan penjagaan alternatif bagi kanak-kanak tersebut.

3. Penjagaan tersebut mungkin termasuk, antara lain, penempatan rumah angkat, kafalah undang-undang Islam, pengambilan anak angkat atau, jika perlu, penempatan di institusi penjagaan kanak-kanak yang sesuai. Semasa mempertimbangkan penyelesaian, perhatian yang sewajarnya hendaklah diberikan kepada kebaikan mewujudkan kesinambungan dalam didikan kanak-kanak, serta latar belakang etnik, agama, budaya dan linguistik kanak-kanak itu.

Perkara 21

Negara-Negara Ahli yang mengiktiraf dan/atau membenarkan sistem pengambilan anak angkat hendaklah memastikan kepentingan kanak-kanak itu menjadi pertimbangan yang paling utama dan ia hendaklah:

(a) Memastikan pengambilan kanak-kanak sebagai anak angkat hanya dibenarkan oleh pihak berkuasa berwajib yang menentukan, menurut undang-undang dan prosedur yang terpakai serta berdasarkan semua maklumat yang berkaitan dan boleh dipercayai, bahawa pengambilan anak angkat tersebut dibenarkan memandangkan status kanak-kanak itu berkenaan ibu bapa, saudara-mara dan penjaga sah, dan bahawa, jika diperlukan, orang berkenaan telah memberikan persetujuan termaklum mereka kepada pengambilan anak angkat tersebut berdasarkan kaunseling, seperti yang mungkin diperlukan;

(b) Mengakui bahawa pengambilan anak angkat antara negara boleh dianggap sebagai cara alternatif bagi penjagaan kanak-kanak, jika kanak-kanak itu tidak boleh ditempatkan dalam keluarga angkat atau tidak boleh, dengan apa-apa cara yang sesuai, dijaga di negara asal kanak-kanak itu;

(c) Memastikan kanak-kanak yang terlibat dengan pengambilan anak angkat antara negara menikmati perlindungan dan standard yang sama dengan perlindungan dan standard yang wujud dalam kes pengambilan anak angkat dalam negara;

(d) Mengambil semua langkah yang sewajarnya untuk memastikan, dalam pengambilan anak angkat antara negara, penempatan tersebut tidak menghasilkan keuntungan yang tidak wajar bagi mana-mana pihak yang terlibat dengannya;

(e) Menggalakkan, jika wajar, objektif perkara ini dengan mengikat pengaturan atau perjanjian dua hala atau berbilang hala, dan berusaha, dalam rangka kerja ini, untuk memastikan penempatan kanak-kanak di negara lain dilakukan oleh pihak berkuasa atau organisasi berwajib.

Perkara 22

1. Negara-Negara Ahli hendaklah mengambil langkah yang sewajarnya untuk memastikan kanak-kanak yang ingin mendapatkan status pelarian atau dianggap sebagai pelarian menurut undang-undang dan prosedur antarabangsa atau domestik yang terpakai, sama ada tidak ditemani atau ditemani oleh ibu bapanya atau mana-mana orang lain, menerima perlindungan dan bantuan kemanusiaan yang sewajarnya dalam menikmati hak yang terpakai yang dikemukakan dalam Konvensyen ini serta instrumen hak asasi manusia atau kemanusiaan antarabangsa lain yang padanya Negara-Negara tersebut merupakan Pihak.

2. Bagi tujuan ini, Negara-Negara Ahli hendaklah memberikan, seperti yang dianggap wajar, kerjasama dalam apa-apa usaha oleh Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu dan organisasi antara kerajaan atau pertubuhan bukan kerajaan berwajib lain yang bekerjasama dengan Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu untuk melindungi dan membantu kanak-kanak tersebut, serta mengesan ibu bapa atau ahli keluarga lain mana-

mana kanak-kanak pelarian bagi mendapatkan maklumat yang diperlukan untuk penyatuan semula dengan keluarganya. Dalam kes yang ibu bapa atau ahli keluarga lain tidak dapat ditemui, kanak-kanak itu hendaklah diberi perlindungan yang sama seperti mana-mana kanak-kanak lain yang dibawa keluar dari persekitaran keluarganya atas apa-apa sebab, sama ada buat selama-lamanya atau buat sementara waktu, seperti yang dikemukakan dalam Konvensyen ini.

Perkara 23

1. Negara-Negara Ahli mengakui bahawa kanak-kanak yang kurang upaya dari segi mental atau fizikal seharusnya menikmati kehidupan yang baik dan bermakna, dalam keadaan yang memastikan maruah kanak-kanak itu terjaga, menggalakkan sikap berdikari dan memudahkan kanak-kanak itu mengambil bahagian secara aktif dalam komuniti.

2. Negara-Negara Ahli mengiktiraf hak kanak-kanak kurang upaya untuk dijaga dengan baik, dan hendaklah menggalakkan dan memastikan pemberian, tertakluk kepada sumber yang ada, kepada kanak-kanak yang layak itu dan mereka yang bertanggungjawab menjaganya, bantuan yang baginya permohonan dibuat, dan yang sesuai dengan keadaan kanak-kanak itu dan keadaan ibu bapanya atau orang lain yang menjaga kanak-kanak itu.

3. Mengakui bahawa kanak-kanak kurang upaya mempunyai keperluan khas, bantuan yang diberikan menurut perenggan 2 perkara ini hendaklah diberikan secara percuma, setakat mana mungkin, dengan mengambil kira sumber kewangan ibu bapanya atau orang lain yang menjaga kanak-kanak itu, dan hendaklah dirangka bagi memastikan kanak-kanak kurang upaya itu mempunyai akses yang berkesan kepada dan menerima pendidikan, latihan, perkhidmatan penjagaan kesihatan, perkhidmatan pemulihan, persediaan untuk alam pekerjaan dan peluang rekreasi dengan cara yang kondusif bagi membolehkan kanak-kanak itu mencapai sepenuhnya integrasi sosial dan perkembangan individu, termasuk perkembangan budaya dan rohaninya.

4. Negara-Negara Ahli hendaklah menggalakkan, dalam semangat kerjasama antarabangsa, pertukaran maklumat yang berkenaan dalam bidang penjagaan kesihatan pencegahan, serta rawatan perubatan, psikologi dan kefungsiannya bagi kanak-kanak kurang upaya, termasuk penyebaran dan akses kepada maklumat tentang kaedah pemulihan, pendidikan dan perkhidmatan vokasional, dengan tujuan untuk membolehkan Negara-Negara Ahli meningkatkan keupayaan dan kemahirannya, dan meluaskan pengalamannya dalam bidang ini; dalam hal ini, keperluan negara membangun, terutamanya, hendaklah diambil kira.

Perkara 24

1. Negara-Negara Ahli mengiktiraf hak kanak-kanak untuk menikmati standard kesihatan tertinggi yang boleh dicapai, serta kemudahan untuk merawat penyakit dan

memulihkan kesihatan. Negara-Negara Ahli hendaklah berusaha untuk memastikan tiada seorang pun kanak-kanak tidak diberi haknya untuk mengakses perkhidmatan penjagaan kesihatan tersebut.

2. Negara-Negara Ahli hendaklah melaksanakan hak ini sepenuhnya dan mengambil, terutamanya, langkah yang sewajarnya untuk:

- (a) mengurangkan kematian bayi dan kanak-kanak;
- (b) memastikan bantuan perubatan dan penjagaan kesihatan yang diperlukan disediakan kepada semua kanak-kanak, dengan menekankan pembangunan jagaan kesihatan primer;
- (c) memerangi penyakit dan malnutrisi, termasuk dalam rangka kerja jagaan kesihatan primer, menerusi, antara lain, penggunaan teknologi yang mudah didapati serta penyediaan makanan berkhasiat dan air minum bersih yang secukupnya, dengan mempertimbangkan bahaya dan risiko pencemaran alam sekitar;
- (d) memastikan penjagaan kesihatan pranatal dan pascanatal yang sewajarnya diberikan kepada para ibu;
- (e) memastikan semua segmen masyarakat, terutamanya ibu bapa dan kanak-kanak, berpengetahuan, mempunyai akses kepada pendidikan, dan disokong dalam penggunaan pengetahuan asas tentang kesihatan dan pemakanan kanak-kanak, kebaikan memberi susu badan, kebersihan diri dan kebersihan alam sekitar, serta pencegahan kemalangan;
- (f) membangunkan penjagaan kesihatan pencegahan, menghasilkan panduan untuk ibu bapa, serta membangunkan pendidikan dan perkhidmatan perancangan keluarga.

3. Negara-Negara Ahli hendaklah mengambil semua langkah berkesan yang sewajarnya dengan tujuan untuk menghapuskan amalan tradisional yang memudaratkan kesihatan kanak-kanak.

4. Negara-Negara Ahli mengaku janji untuk menggalakkan kerjasama antarabangsa dengan tujuan untuk merealisasikan sepenuhnya, secara progresif, hak yang diiktiraf dalam perkara ini. Dalam hal ini, keperluan negara membangun, terutamanya, hendaklah diambil kira.

Perkara 25

Negara-Negara Ahli mengiktiraf hak kanak-kanak yang telah diletakkan oleh pihak berkuasa berwajib, bagi tujuan penjagaan, perlindungan atau rawatan kesihatan fizikal

atau mentalnya, di bawah kajian semula berkala bagi rawatan yang diberikan kepada kanak-kanak itu dan semua keadaan lain yang berkaitan dengan penempatannya.

Perkara 26

1. Negara-Negara Ahli hendaklah mengiktiraf hak setiap kanak-kanak untuk mendapat manfaat daripada keselamatan sosial, termasuk insurans sosial, dan mengambil langkah yang diperlukan untuk merealisasikan hak ini sepenuhnya menurut undang-undangnya.

2. Manfaat tersebut hendaklah diberikan, jika wajar, dengan mengambil kira sumber dan keadaan kanak-kanak itu dan orang yang bertanggungjawab menanggung kanak-kanak itu, serta apa-apa pertimbangan lain yang berkaitan dengan permohonan untuk manfaat yang dibuat oleh atau bagi pihak kanak-kanak itu.

Perkara 27

1. Negara-Negara Ahli mengiktiraf hak setiap kanak-kanak untuk menikmati taraf hidup yang memadai untuk perkembangan fizikal dan mental, serta pembangunan rohani, moral dan sosial, kanak-kanak itu.

2. Ibu bapa atau orang lain yang bertanggungjawab terhadap kanak-kanak itu mempunyai tanggungjawab utama untuk menjamin, mengikut keupayaan dan kemampuan kewangan mereka, keadaan hidup yang diperlukan untuk perkembangan kanak-kanak itu.

3. Negara-Negara Ahli, selaras dengan keadaan negara dan mengikut kemampuannya, hendaklah mengambil langkah sewajarnya untuk membantu ibu bapa dan orang lain yang bertanggungjawab terhadap kanak-kanak itu melaksanakan hak ini, dan, jika perlu, memberikan bantuan kebendaan dan menyediakan program sokongan, terutamanya berhubung dengan pemakanan, pakaian dan perumahan.

4. Negara-Negara Ahli hendaklah mengambil semua langkah yang sewajarnya bagi mendapatkan nafkah untuk kanak-kanak itu daripada ibu bapanya atau orang lain yang bertanggungjawab terhadap kanak-kanak itu dari segi kewangan, dalam Negara-Negara Ahli dan dari luar negeri, terutamanya. Jika orang lain yang bertanggungjawab terhadap kanak-kanak itu dari segi kewangan tinggal di Negara yang berlainan daripada negara kanak-kanak itu, Negara Ahli hendaklah menggalakkan penerimaan perjanjian antarabangsa atau pengikatan perjanjian tersebut, dan pembuatan pengaturan lain yang sewajarnya.

Perkara 28

1. Negara-Negara Ahli mengiktiraf hak kanak-kanak untuk menerima pendidikan dan, dengan tujuan untuk mencapai hak ini secara progresif dan atas dasar peluang yang sama, ia hendaklah, terutamanya:

(a) Mewajibkan pendidikan rendah bagi semua kanak-kanak dan menyediakannya secara percuma kepada mereka;

(b) Menggalakkan pembangunan bentuk pendidikan menengah yang berbeza, termasuk pendidikan am dan vokasional, menyediakannya kepada setiap kanak-kanak dan membolehkannya diakses oleh mereka, serta mengambil tindakan yang sewajarnya seperti memperkenalkan pendidikan percuma dan menawarkan bantuan kewangan jika diperlukan;

(c) Membolehkan pendidikan tinggi diakses oleh semua orang berdasarkan keupayaan dengan semua cara yang wajar;

(d) Menyediakan maklumat dan panduan tentang pendidikan dan vokasional kepada semua kanak-kanak, dan membolehkannya diakses oleh mereka;

(e) Mengambil langkah untuk menggalakkan kehadiran yang tetap di sekolah dan mengurangkan kadar keciciran.

2. Negara-Negara Ahli hendaklah mengambil semua langkah yang sewajarnya bagi memastikan peraturan disiplin di sekolah dilaksanakan dengan cara yang selaras dengan maruah manusia kanak-kanak dan menurut Konvensyen ini.

3. Negara-Negara Ahli hendaklah menggalakkan kerjasama antarabangsa dalam hal-hal yang berkaitan dengan pendidikan, terutamanya dengan tujuan untuk menyumbang kepada penghapusan kejahilan dan buta huruf di seluruh dunia, dan memudahkan akses kepada pengetahuan sains dan teknikal serta kaedah pengajaran moden. Dalam hal ini, keperluan negara membangun, terutamanya, hendaklah diambil kira.

Perkara 29

1. Negara-Negara Ahli bersetuju bahawa pendidikan kanak-kanak hendaklah tertumpu kepada:

(a) Usaha mengembangkan personaliti, bakat serta keupayaan mental dan fizikal kanak-kanak sehingga mencapai potensi sepenuhnya;

(b) Usaha mewujudkan rasa hormat terhadap hak asasi manusia dan kebebasan asasi, serta prinsip yang termaktub dalam Piagam Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu;

(c) Usaha mewujudkan rasa hormat terhadap ibu bapa kanak-kanak, serta identiti budaya, bahasa pertuturan dan nilai-nilainya sendiri, nilai-nilai negara di mana kanak-kanak itu menetap, negara yang mungkin merupakan negara asalnya, dan ketamadunan yang berbeza daripada ketamadunannya sendiri;

(d) Usaha mempersiapkan kanak-kanak untuk menjalani kehidupan yang bertanggungjawab dalam masyarakat bebas, dalam semangat persefahaman, keamanan, toleransi, kesamarataan jantina, dan persahabatan dalam kalangan semua orang, kelompok etnik dan bangsa serta kumpulan agama, dan orang asli;

(e) Usaha mewujudkan rasa hormat terhadap persekitaran semula jadi.

2. Tiada satu pun bahagian dalam perkara ini atau Perkara 28 boleh ditafsirkan sedemikian rupa sehingga mengganggu kebebasan individu dan badan untuk menubuhkan dan mengarahkan institusi pendidikan, tertakluk kepada pematuhan prinsip yang dikemukakan dalam perenggan 1 perkara ini dan syarat bahawa pendidikan yang diberikan di institusi tersebut hendaklah mematuhi standard minimum seperti yang mungkin ditetapkan oleh Negara itu.

Perkara 30

Di Negara di mana terdapatnya etnik minoriti, agama atau linguistik, atau orang asli, seseorang kanak-kanak yang tergolong dalam kelompok minoriti tersebut atau orang asli tidak boleh tidak diberi hak, bersama dengan anggota lain dalam kelompoknya, untuk mehayati budayanya sendiri, menganut dan mengamalkan agamanya sendiri, atau menggunakan bahasanya sendiri.

Perkara 31

1. Negara-Negara Ahli mengiktiraf hak kanak-kanak untuk berehat dan bersenang-senang, bermain dan melibatkan diri dalam aktiviti rekreasi yang sesuai dengan umur kanak-kanak itu, serta bebas mengambil bahagian dalam kehidupan kebudayaan dan kesenian.

2. Negara-Negara Ahli hendaklah menghormati dan menggalakkan hak kanak-kanak untuk mengambil bahagian sepenuhnya dalam kehidupan kebudayaan dan kesenian, dan menggalakkan pemberian peluang saksama yang sewajarnya untuk aktiviti kebudayaan, kesenian dan rekreasi, serta aktiviti waktu lapang.

Perkara 32

1. Negara-Negara Ahli mengiktiraf hak kanak-kanak untuk dilindungi daripada eksploitasi ekonomi dan daripada melakukan apa-apa pekerjaan yang mungkin berbahaya atau mengganggu pendidikan kanak-kanak itu, atau memudaratkan kesihatan, perkembangan fizikal atau mental, atau pembangunan rohani, moral atau sosial kanak-kanak itu.

2. Negara-Negara Ahli hendaklah mengambil langkah perundangan, pentadbiran, sosial dan pendidikan bagi memastikan perkara ini dilaksanakan. Bagi mencapai matlamat ini, dan dengan melihat peruntukan instrumen antarabangsa lain yang berkaitan, Negara-Negara Ahli hendaklah, terutamanya;

(a) Memperuntukkan umur minimum atau umur-umur minimum untuk diterima bekerja;

(b) Memperuntukkan pengawalseliaan yang sewajarnya bagi tempoh bekerja dan keadaan pekerjaan;

(c) Memperuntukkan penalti atau sekatan lain yang sewajarnya bagi memastikan perkara ini dikuatkuasakan dengan berkesan.

Perkara 33

Negara-Negara Ahli hendaklah mengambil semua langkah yang sewajarnya, termasuk langkah perundangan, pentadbiran, sosial dan pendidikan, untuk melindungi kanak-kanak daripada penggunaan dadah narkotik dan bahan psikotropik haram, seperti yang ditakrifkan dalam perjanjian antarabangsa yang berkaitan, serta mencegah penggunaan kanak-kanak dalam penghasilan dan pengedaran bahan haram tersebut.

Perkara 34

Negara-Negara Ahli mengaku janji untuk melindungi kanak-kanak daripada semua bentuk eksploitasi seks dan penderaan seks. Bagi tujuan ini, Negara-Negara Ahli hendaklah mengambil, terutamanya, semua langkah negara, dwipihak dan berbilang pihak yang sewajarnya bagi mencegah;

(a) Perbuatan memujuk atau memaksa kanak-kanak supaya melibatkan diri dalam apa-apa kegiatan seks yang menyalahi undang-undang;

(b) Eksploitasi kanak-kanak dalam pelacuran atau amalan seks lain yang menyalahi undang-undang;

- (c) Eksploitasi kanak-kanak dalam pertunjukan lucah dan bahan pornografi.

Perkara 35

Negara-Negara Ahli hendaklah mengambil semua langkah negara, dwipihak dan berbilang pihak yang sewajarnya bagi mencegah penculikan, penjualan atau pemerdagangan kanak-kanak untuk apa-apa tujuan atau dalam apa-apa bentuk.

Perkara 36

Negara-Negara Ahli hendaklah melindungi kanak-kanak daripada semua bentuk eksploitasi lain yang menjejaskan mana-mana aspek kebajikan kanak-kanak.

Perkara 37

Negara-Negara Ahli hendaklah memastikan:

(a) Tiada seorang pun kanak-kanak diseksa, atau diberi perlakuan atau hukuman lain yang zalim, tidak berperikemanusiaan atau merendahkan martabat. Hukuman mati mahupun pemenjaraan seumur hidup tanpa kemungkinan untuk dibebaskan tidak boleh dikenakan bagi kesalahan yang dilakukan oleh orang bawah umur lapan belas tahun;

(b) Tiada seorang pun kanak-kanak ditahan/dipenjarakan dengan cara yang menyalahi undang-undang atau dengan sewenang-wenangnya. Penangkapan, penahanan atau pemenjaraan seseorang kanak-kanak hendaklah dilakukan menurut undang-undang, dan digunakan hanya sebagai langkah terakhir dan untuk tempoh masa tersingkat yang sewajarnya;

(c) Setiap kanak-kanak yang ditahan/dipenjarakan dilayan secara berperikemanusiaan dan dengan penuh rasa hormat atas dasar maruah manusia, dan dengan cara yang mengambil kira keperluan orang yang sebaya dengannya. Setiap kanak-kanak yang ditahan/dipenjarakan, terutamanya, hendaklah diasingkan daripada orang dewasa, melainkan ia dianggap sebagai kepentingan kanak-kanak itu untuk tidak berbuat demikian, dan mempunyai hak untuk mengekalkan perhubungan dengan keluarganya menerusi surat-menyurat dan lawatan, kecuali dalam keadaan tertentu;

(d) Setiap kanak-kanak yang ditahan/dipenjarakan mempunyai hak untuk segera mengakses bantuan guaman dan bantuan lain yang sewajarnya, serta hak untuk mempertikaikan kesahan penahanan/pemenjaraannya di hadapan mahkamah atau pihak berkuasa berwibawa lain yang bebas dan tidak berat sebelah, dan mendapatkan keputusan segera tentang mana-mana tindakan tersebut.

Perkara 38

1. Negara-Negara Ahli mengaku janji untuk menghormati peraturan undang-undang kemanusiaan antarabangsa yang terpakai kepadanya dalam konflik bersenjata, dan yang berkaitan dengan kanak-kanak, dan memastikan peraturan tersebut dihormati.
2. Negara-Negara Ahli hendaklah mengambil semua langkah yang munasabah bagi memastikan orang yang belum mencapai umur lima belas tahun tidak mengambil bahagian secara langsung dalam pertempuran.
3. Negara-Negara Ahli hendaklah mengelak daripada merekrut mana-mana orang yang belum mencapai umur lima belas tahun ke dalam angkatan tenteranya. Dalam usaha merekrut orang yang telah mencapai umur lima belas tahun, tetapi belum mencapai umur lapan belas tahun, Negara-Negara Ahli hendaklah berusaha untuk memberikan keutamaan kepada mereka yang paling tua.
4. Selaras dengan obligasinya di bawah undang-undang kemanusiaan antarabangsa untuk melindungi penduduk awam dalam konflik bersenjata, Negara-Negara Ahli hendaklah mengambil semua langkah yang munasabah bagi memastikan kanak-kanak yang terjejas akibat konflik bersenjata dilindungi dan dijaga.

Perkara 39

Negara-Negara Ahli hendaklah mengambil semua langkah yang sewajarnya bagi menggalakkan pemulihan fizikal dan psikologi, serta integrasi semula sosial, kanak-kanak yang menjadi mangsa: apa-apa bentuk pengabaian, eksploitasi, atau penderaan; penyeksaan, atau apa-apa bentuk perlakuan atau hukuman lain yang zalim, tidak berperikemanusiaan atau menjatuhkan maruah; atau konflik bersenjata. Pemulihan dan integrasi semula tersebut hendaklah berlaku dalam persekitaran yang menggalakkan kesihatan, hormat sendiri (self-respect) dan maruah kanak-kanak itu.

Perkara 40

1. Negara-Negara Ahli mengiktiraf hak setiap kanak-kanak yang didakwa, dituduh, atau diakui telah melanggar undang-undang jenayah untuk diperlakukan dengan cara yang selaras dengan usaha memelihara maruah dan nilai diri kanak-kanak itu, yang memperkukuh rasa hormat kanak-kanak itu terhadap hak asasi manusia dan kebebasan asasi orang lain, dan yang mengambil kira umur kanak-kanak itu serta kebaikan menggalakkan kanak-kanak itu supaya berintegrasi semula dan memainkan peranan membina dalam masyarakat.
2. Bagi mencapai matlamat ini, dan dengan melihat peruntukan instrumen antarabangsa yang berkaitan, Negara-Negara Ahli hendaklah memastikan, terutamanya:

(a) Tiada seorang pun kanak-kanak boleh didakwa, dituduh, atau diakui melanggar undang-undang jenayah oleh sebab perbuatan atau peninggalan yang tidak dilarang oleh undang-undang negara atau antarabangsa semasa ia dilakukan;

(b) Setiap kanak-kanak yang didakwa atau dituduh melanggar undang-undang jenayah diberi sekurang-kurangnya jaminan berikut:

(i) Dianggap tidak bersalah sehingga dibuktikan bersalah menurut undang-undang;

(ii) Dimaklumkan dengan segera dan secara langsung tentang tuduhan yang dikemukakan kepadanya, dan, jika wajar, menerusi ibu bapanya atau penjaganya yang sah, serta diberi bantuan guaman atau bantuan lain yang sewajarnya dalam persiapan dan pengemukaan pembelaannya;

(iii) Hal tersebut akan diputuskan tanpa berlengah-lengah oleh pihak berkuasa atau badan kehakiman yang berwibawa, bebas dan tidak berat sebelah dalam pendengaran yang adil menurut undang-undang, dengan kehadiran bantuan guaman atau bantuan lain yang sewajarnya dan, melainkan ia dianggap sebagai bukan kepentingan kanak-kanak itu, terutamanya, dengan mengambil kira umurnya atau situasi, ibu bapanya atau penjaganya yang sah;

(iv) Tidak akan dipaksa memberikan testimoni atau mengaku bersalah, memeriksa saksi belot atau memanggil saksi belot untuk diperiksa, serta mendapatkan penglibatan dan pemeriksaan saksi bagi pihaknya di bawah syarat kesamarataan;

(v) Jika dianggap telah melanggar undang-undang jenayah, keputusan ini dan apa-apa langkah yang dikenakan akibatnya akan dikaji semula oleh pihak berkuasa atau badan kehakiman berwibawa yang lebih tinggi, bebas dan tidak berat sebelah, menurut undang-undang;

(vi) Diberi bantuan jurubahasa secara percuma jika kanak-kanak itu tidak memahami atau tidak boleh bertutur dalam bahasa yang digunakan;

(vii) Privasinya akan dihormati sepenuhnya pada semua peringkat prosiding tersebut.

3. Negara-Negara Ahli hendaklah menggalakkan pewujudan/penubuhan undang-undang, prosedur, pihak berkuasa dan institusi yang terpakai khususnya kepada kanak-

kanak yang didakwa, dituduh, atau diakui telah melanggar undang-undang jenayah, dan, terutamanya;

(a) Penetapan umur minimum yang di bawah umur itukanak-kanak dianggap tidak berupaya melanggar undang-undang jenayah;

(b) Setakat mana ia wajar dan dikehendaki, langkah untuk menangani kanak-kanak tersebut diambil tanpa memulakan prosiding kehakiman, dengan syarat hak asasi manusia dan perlindungan undang-undang dihormati sepenuhnya.

4. Pelbagai penyelesaian, seperti perintah penjagaan, bimbingan dan penyeliaan; kaunseling; percubaan; pemeliharaan keluarga angkat; program pendidikan dan latihan vokasional; dan alternatif lain bagi penjagaan institusi, hendaklah disediakan bagi memastikan kanak-kanak diuruskan dengan cara yang sesuai dengan kesejahteraan mereka, serta sepadan dengan keadaan mereka dan kesalahan tersebut.

Perkara 41

Tiada apa pun dalam Konvensyen ini boleh menjejaskan mana-mana peruntukan yang lebih kondusif untuk merealisasikan hak kanak-kanak itu dan yang mungkin terkandung dalam:

- (a) undang-undang sesebuah Negara Ahli; atau
- (b) undang-undang antarabangsa yang berkuat kuasa bagi Negara itu.

BAHAGIAN II

Perkara 42

Negara-Negara Ahli mengaku janji untuk menghebahkan prinsip dan peruntukan Konvensyen, dengan cara yang sesuai dan secara aktif, kepada orang dewasa dan kanak-kanak.

Perkara 43

1. Bagi tujuan meneliti kemajuan yang dicapai oleh Negara-Negara Ahli dalam merealisasikan obligasi yang diaku janji dalam Konvensyen ini, Jawatankuasa tentang Hak Kanak-Kanak, yang akan menjalankan fungsi yang diberikan di bawah ini, hendaklah ditubuhkan.

2. Jawatankuasa tersebut terdiri daripada sepuluh pakar yang bermoral tinggi dan diakui kecekapannya dalam bidang yang diliputi oleh Konvensyen ini. Ahli Jawatankuasa tersebut hendaklah dilantik oleh Negara-Negara Ahli dari kalangan rakyatnya dan berkhidmat mengikut keupayaan mereka, dengan pertimbangan diberikan kepada pembahagian geografi saksama dan sistem undang-undang utama.
3. Ahli Jawatankuasa tersebut hendaklah dilantik menerusi undi sulit daripada senarai orang yang dicalonkan oleh Negara-Negara Ahli. Setiap Negara Ahli boleh mencalonkan satu orang dari kalangan rakyatnya sendiri.
4. Pelantikan awal ke dalam Jawatankuasa tersebut hendaklah dibuat tidak lewat dari enam bulan selepas tarikh Konvensyen ini mula berkuat kuasa dan selepas itu, setiap dua tahun. Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu hendaklah menghantar, sekurang-kurangnya empat bulan sebelum tarikh setiap pelantikan, surat kepada Negara-Negara Ahli yang mempelawanya supaya mengemukakan calonnya dalam tempoh dua bulan. Setiausaha Agung kemudiannya hendaklah menyediakan senarai, mengikut turutan abjad, semua orang yang dicalonkan, yang menunjukkan Negara-Negara Ahli yang telah mencalonkan mereka, dan mengemukakannya kepada Negara-Negara Ahli bagi Konvensyen ini.
5. Pelantikan itu hendaklah dibuat semasa mesyuarat Negara-Negara Ahli yang diadakan oleh Setiausaha Agung di Ibu Pejabat Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu. Pada mesyuarat tersebut, yang kuorumnya terdiri daripada dua pertiga Negara Ahli, orang yang dilantik untuk menganggotai Jawatankuasa ialah mereka yang memperoleh bilangan undi paling banyak, serta majoriti mutlak undi wakil Negara-Negara Ahli yang hadir dan mengundi.
6. Ahli Jawatankuasa dilantik selama empat tahun. Mereka layak dilantik semula jika dicalonkan semula. Tempoh perkhidmatan lima ahli yang dilantik semasa pelantikan pertama akan tamat selepas dua tahun. Sejurus selepas pelantikan pertama, nama lima ahli ini akan dipilih mengikut lot oleh Pengerusi mesyuarat.
7. Jika ahli Jawatankuasa tersebut meninggal dunia atau meletak jawatan atau menyatakan, atas apa-apa sebab lain, bahawa dia tidak lagi boleh menjalankan tugas Jawatankuasa tersebut, Negara Ahli yang melantik ahli itu hendaklah melantik pakar lain dari kalangan rakyatnya untuk berkhidmat sehingga tamat tempoh perkhidmatan, tertakluk kepada kelulusan Jawatankuasa tersebut.
8. Jawatankuasa hendaklah mewujudkan kaedah prosedurnya sendiri.
9. Jawatankuasa tersebut hendaklah melantik pegawainya untuk tempoh selama empat tahun.

10. Mesyuarat Jawatankuasa tersebut biasanya diadakan di Ibu Pejabat Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu atau mana-mana tempat lain yang mudah diakses, seperti yang ditentukan oleh Jawatankuasa tersebut. Jawatankuasa tersebut biasanya bertemu setiap tahun. Tempoh mesyuarat Jawatankuasa tersebut hendaklah ditentukan, dan dikaji semula, jika perlu, oleh mesyuarat Negara-Negara Ahli bagi Konvensyen ini, tertakluk kepada kelulusan Perhimpunan Agung.

11. Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu hendaklah menyediakan kakitangan dan kemudahan yang diperlukan bagi membolehkan fungsi Jawatankuasa tersebut di bawah Konvensyen ini dilaksanakan dengan berkesan.

12. Dengan kelulusan Perhimpunan Agung, ahli Jawatankuasa tersebut yang ditubuhkan di bawah Konvensyen ini akan menerima emolumen daripada sumber Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu menurut terma dan syarat seperti yang mungkin diputuskan oleh Perhimpunan.

Perkara 44

1. Negara-Negara Ahli mengaku janji untuk mengemukakan kepada Jawatankuasa tersebut, menerusi Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu, laporan tentang langkah yang telah mereka ambil, yang menguatkuasakan hak yang diiktiraf dalam dokumen ini, dan kemajuan yang dicapai berhubung dengan nikmat akan hak itu:

(a) Dalam tempoh dua tahun selepas Konvensyen ini mula berkuat kuasa bagi Negara Ahli berkenaan;

(b) Selepas itu, lima tahun sekali.

2. Laporan yang dibuat di bawah perkara ini hendaklah menyatakan faktor dan kesulitan, jika ada, yang menjejaskan setakat mana obligasi di bawah Konvensyen ini dapat dipenuhi. Laporan juga hendaklah mengandungi maklumat secukupnya untuk memberi Jawatankuasa tersebut pemahaman komprehensif tentang pelaksanaan Konvensyen ini di negara berkenaan.

3. Sesebuah Negara Ahli yang telah mengemukakan laporan awal yang komprehensif kepada Jawatankuasa tersebut tidak perlu, dalam laporannya yang dikemukakan selepas itu menurut perenggan 1 (b) perkara ini, mengulangi maklumat asas yang diberikan sebelum ini.

4. Jawatankuasa tersebut mungkin meminta daripada Negara-Negara Ahli maklumat lanjut yang berkaitan dengan pelaksanaan Konvensyen ini.

5. Jawatankuasa tersebut hendaklah mengemukakan kepada Perhimpunan Agung, menerusi Majlis Ekonomi dan Sosial, dua tahun sekali, laporan tentang aktivitiinya.
6. Negara-Negara Ahli hendaklah memastikan laporannya dapat diakses secara meluas oleh orang ramai di negaranya sendiri.

Perkara 45

Bagi menggalakkan pelaksanaan yang berkesan bagi Konvensyen ini dan kerjasama antarabangsa dalam bidang yang diliputi oleh Konvensyen ini:

(a) Agensi khusus, Tabung Kanak-kanak Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu (the United Nations Children's Fund) dan organisasi Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu yang lain berhak diwakili pada pertimbangan pelaksanaan peruntukan Konvensyen ini yang termasuk dalam skop mandatnya. Jawatankuasa tersebut mungkin mempelawa agensi khusus, Tabung Kanak-kanak Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu dan badan berwibawa yang lain, seperti yang ia mungkin menganggapnya wajar, untuk memberikan nasihat pakar tentang pelaksanaan Konvensyen ini dalam bidang yang terangkum dalam skop mandat masing-masing. Jawatankuasa tersebut mungkin mempelawa agensi khusus, Tabung Kanak-kanak Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu dan organisasi Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu yang lain untuk mengemukakan laporan tentang pelaksanaan Konvensyen ini dalam bidang yang termasuk dalam skop aktivitiinya;

(b) Jawatankuasa tersebut hendaklah menghantar, seperti yang ia mungkin menganggapnya wajar, kepada agensi khusus, Tabung Kanak-kanak Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu dan badan berwibawa yang lain, apa-apa laporan dari Negara Ahli yang mengandungi permintaan, atau menyatakan keperluan, untuk nasihat atau bantuan teknikal, berserta pemerhatian dan cadangan Jawatankuasa tersebut, jika ada, tentang permintaan atau pernyataan ini;

(c) Jawatankuasa tersebut boleh mengesyorkan kepada Perhimpunan Agung supaya meminta Setiausaha Agung menjalankan, bagi pihaknya, kajian tentang isu khusus yang berkaitan dengan hak kanak-kanak;

(d) Jawatankuasa tersebut boleh mengemukakan cadangan dan syor am berdasarkan maklumat yang diterima menurut perkara 44 dan 45 Konvensyen ini. Cadangan dan syor am tersebut hendaklah dihantar kepada mana-mana Negara Ahli yang berkenaan dan dilaporkan kepada Perhimpunan Agung, berserta komen, jika ada, dari Negara-Negara Ahli.

BAHAGIAN III

Perkara 46

Konvensyen ini dibuka untuk penandatanganan oleh semua Negara.

Perkara 47

Konvensyen ini tertakluk kepada ratifikasi. Instrumen ratifikasi hendaklah disimpan dengan Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu.

Perkara 48

Konvensyen ini masih dibuka untuk kesertaan oleh mana-mana Negara. Instrumen kesertaan hendaklah disimpan dengan Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu.

Perkara 49

1. Konvensyen ini akan mula berkuat kuasa pada hari ketiga puluh selepas tarikh instrumen ratifikasi atau instrumen kesertaan yang kedua puluh disimpan pada Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu.
2. Bagi setiap Negara yang meratifikasikan atau menyetujui Konvensyen ini selepas instrumen ratifikasi atau instrumen kesertaan yang kedua puluh disimpan, Konvensyen ini akan mula berkuat kuasa pada hari ketiga puluh selepas penyimpanan oleh Negara tersebut akan instrumen ratifikasi atau instrumen kesertaannya sendiri.

Perkara 50

1. Mana-mana Negara Ahli boleh mengusulkan pindaan dan memfailkannya dengan Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu. Setiausaha Agung akan terus menyampaikan pindaan yang diusulkan itu kepada Negara-Negara Ahli, dengan permintaan supaya ia menyatakan sama ada menyokong untuk mengadakan persidangan Negara Ahli bagi tujuan mempertimbangkan dan mengundi usul itu. Jika, dalam tempoh empat bulan dari tarikh penyampaian tersebut, sekurang-kurangnya satu pertiga Negara Ahli menyokong untuk mengadakan persidangan tersebut, Setiausaha Agung akan mengadakan persidangan tersebut di bawah naungan Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu. Apa-apa pindaan yang diterima pakai oleh sebahagian besar Negara Ahli yang hadir dan mengundi di persidangan tersebut akan dikemukakan kepada Perhimpunan Agung untuk diluluskan.

2. Pindaan yang diterima pakai menurut perenggan 1 perkara ini akan mula berkuat kuasa setelah diluluskan oleh Perhimpunan Agung Bangsa-Bangsa Bersatu dan diterima oleh majoriti dua pertiga Negara Ahli.
3. Apabila pindaan mula berkuat kuasa, ia akan mengikat Negara-Negara Ahli yang telah menerimanya. Negara-Negara Ahli yang lain masih terikat dengan peruntukan Konvensyen ini dan mana-mana pindaan terdahulu yang telah diterimanya.

Perkara 51

1. Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu akan menerima dan mengedarkan kepada semua Negara teks keraguan yang dinyatakan oleh Negara-Negara semasa ratifikasi atau penerimaan.
2. Keraguan yang bertentangan dengan objektif dan tujuan Konvensyen ini tidak akan dibenarkan.
3. Keraguan boleh ditarik balik pada bila-bila masa menerusi pemberitahuan yang dialamatkan kepada Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu, yang kemudiannya akan memaklumkan semua Negara. Pemberitahuan tersebut akan mula berkuat kuasa pada tarikh penerimaannya oleh Setiausaha Agung.

Perkara 52

Sesebuah Negara Ahli boleh menarik daripada Konvensyen ini menerusi pemberitahuan bertulis kepada Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu. Pembatalan berkuat kuasa setahun selepas tarikh pemberitahuan tersebut diterima oleh Setiausaha Agung.

Perkara 53

Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu dilantik sebagai pemegang simpanan Konvensyen ini.

Perkara 54

Salinan asal Konvensyen ini, yang teks terjemahannya dalam bahasa Arab, Mandarin, Inggeris, Perancis, Rusia dan Sepanyol adalah sama tulen, hendaklah disimpan dengan Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu.

Pada menyaksikannya, wakil penuh kerajaan yang bertandatangan di bawah, yang diberi kuasa sewajarnya oleh Kerajaan masing-masing, telah menandatangani Konvensyen ini.

Saya dengan ini mengesahkan bahawa teks sebelum ini ialah salinan sebenar bagi Konvensyen tentang Hak Kanak-Kanak, yang diterima pakai oleh Perhimpunan Agung Bangsa-Bangsa Bersatu pada 20 November 1989, yang dokumen asalnya disimpan dengan Setiausaha Agung Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu semasa Konvensyen tersebut dibuka untuk penandatanganan.

Bagi pihak Setiausaha Agung,
Penasihat Undang-undang:

Carl-August Fleischhauer

Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu, New York
19 Disember 1989